

**ALISHER NAVOIYNING “MUHOKAMAT UL-LUG‘ATAYN” ASARIDA
KELTIRILGAN YUZTA FE‘LLARNING SEMANTIK TARAQQIYOTI**

**THE SEMANTIC DEVELOPMENT OF THE HUNDRED VERBS PRESENTED IN
THE WORK OF ALISHER NAVOIY “MUHOKAMAT UL-LUG‘ATAYN”**

**СЕМАНТИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ СТА ГЛАГОЛОВ ПРИВЕДЕННЫХ В ТРУДЕ
АЛИШЕРА НАВОИ «МУХОКАМАТ УЛ-ЛУГАТАЙН»**

Umarova Nargiza Rustamovna

Farg‘ona davlat universiteti filologiya fanlari doktori, dotsent

Mahmudova Nafosatxon Eminjon qizi

Farg‘ona davlat universiteti magistranti

Annatsiya: *Ushbu maqolada “Muhokamat ul-lug‘atay” asari va uning tadqiqi tog‘risida hamda ushbu asarda keltirilgan yuzta fe‘llarning semantic (ma‘no) taraqqiyoti haqida fikr yuritilib, yuqoridagi masala yuzasidan tilshunos olimlar va pedagoglarning ilmiy qarashlariga subyektiv munosabat bildirilgan.*

Annation: *In this article, the work “Muhokamat ul-lug‘atayn” and its research work, as well as the semantic (meaning) development of the hundred verbs presented in this work, subjective attitude to the scientific views of linguists and educators on the above issue was expressed.*

Аннотация: *В этой статье рассматриваются семантическое развитие сотен глаголов, описанных в труде «Мухокамаат ул-лугатайн» и его исследовании, а также субъективное отношение к научным взглядам ученых-лингвистов и педагогов по этому вопросу.*

Kalit so‘z: *Til, tilshunoslik, “Muhokamat ul-lug‘atayn”, fe‘l, semantika, ma‘no, yig‘lamoq, siqtamoq, ichmoq, tomshimoq, sipqormoq.*

Key words: *Language, linguistics, “Muhokamat ul-lug‘atayn”, verb, semantics, meaning, tear, squeeze, drink, drip, ripen.*

Ключевые слова: *Язык, языкознание, «Мухокамаат ул-лугатайн», глагол, семантика, значение, плакать, пить.*

KIRISH.

Til inson tomonidan yaratilgan va unga yaratgan tomonidan hadya etilgan eng buyuk ne‘mat. Til bor ekan aloqa bor, tarix bor, madaniyat va ma‘naviyat bor. Mustaqillika erishganimizdan so‘ng barcha sohalar kabi tilshunoslikda ham bir qator o‘zgarishlar sodir bo‘ldi. Tilshunoslik izchil darajada rivojlandi.

Yosh avlodni ulug‘ mutafakkirlarimiz va ular yaratgan asarlarga bo‘lgan hurmat, mehr muhabbat ruhida tarbiyalash bugungi kuning eng dolzarb masalalaridan biri desak aslo adashmagan bo‘lamiz. Alisher Navoiy ham o‘zining “Muhokamat ul-lug‘atayn” asarida ham o‘z ona tiliga bo‘lgan cheksiz mehr muhabbatini va turk tilini boshqa tillardan aslo qolishmasligini ayrim o‘rinlarda esa fors tilidan ustun turishini misollar asosida isbotlab

bergan. “Muhokamat ul-lug’atayn” asarida keltirilgan yuzta fe’llarning sinonimlarini berib o’tgan va bu fe’llarning fors tilida bitta so’z bilangina ifodalanishini yozib o’tadi. Ushbu fe’llarning semantik jihatdan taraqqiyoti ishimizning obyekti hisoblanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Alisher Navoiyning “Muhokamat ul-lug’atayn” asarini o’rganilishi yuzasidan juda ko’p tilshunos olimlarning fikr va mulohazalari mavjud bo’lib biz hozirgi ishimizda ularning ba’zilarini ishlaridan foydalanishni lozim deb topdik. Ular quidagilar A.Nurmonov, N.Mahmudov, A.G’ulomov, X.Doniyorov, B.Yoriyev va A.Xojiyevlar. Hususan Abdulhamid Nurmonov quidagi fikrlarni berib o’tadi. Alisher Navoiy o’z ona tilida badiiy ijod qilish, ona tilining butun go’zalligi, tarovatini amalda ko’rsatib berish bilangina cheklanib qolmadi. Ona tilini o’sha davrda badiiy adabiyot uchun an’ana bo’lib qolgan fors tiliga qiyoslab bu tildan hech qolishmasligini, hatto ba’zi o’rinlarda ustunroq turishini ilmiy jihatdan ha isbotlab bermoqni o’z oldiga maqsad qilib qo’ydi. Ana shu maqsadda 1499 yilda ikki til muhokamasiga ikki tilning chog’ishtirma grammatikasiga bag’ishlanga maxsus asarni – “Muhokamat ul-lug’atayn” asarini yaratdi.

Alisher Navoiyning bu asarining maydonga kelishi bilan dunyo tilshunosligida yangi sahifa ochildi. Tilshunoslikning hozirgi kunda chog’ishtirma (kontrastiv) lingvistika deb yuritiluvchi yangi yo’nalishiga asos solindi. Chog’ishtirma tilshunoslikning o’ziga xos xususiyati shundaki, ikkin tizimga mansub bo’lgan tillar tilning barcha sathlari bo’yicha bir-biriga solishtiriladi. Ularning o’ziga xos xususiyatlari ochib beriladi.

Fe’l mavzusini leksik – semantik va grammatik tabiatini yoritish o’zbek tilshunosligi sohasida 1940-yillarga qadar maktab darsliklari doirasida yuzaki tusdagi ma’lumotlar bilan chegaralanar edi. Bundan faqat professor E.D.Polivanovning ishlarigina istisno edi.⁸ 40-yillardan boshlab maktab darsliklarida ham siljish, ilmiylikka asoslanish, sovet tilshunosligining, shu jumladan rus tilshunosligining, sovet turkologiyasining yutuqlariga suyanish boshlandi.⁹ Oliy maktablar uchun darsliklar yaratilishi¹⁰, ayniqsa o’zbek tilining birinchi ilmiy grammatikasining maydonga kelishi¹¹ fe’l temasining ham keng ilmiy planda ishlanishi bo’ldi, bu mavzuga oid monografik ishlarning yaratilishiga asos bo’ldi. Demak, fe’l kategoriyasining ishlanishiga E.D.Polivanov, A.N.Kononov, V.V.Reshetov kabi taniqli olimlar o’zlarining katta hissalarini qo’shganlar¹². Fe’l so’z turkumining rivojlanishida rus tilshunoslaridan A.M.Shcherbak, S.M.Ivanov, A.Koklyanov, o’zbek tilshunoslaridan A.G’ulomov, A.X.Sulaymonov, A.Hojiyev, J.Jo’rayev, Sh.Shukurov, G.Sh.Sharipov, S.A.Akbarov, E.Fozilov, R.Jumaniyozov, M.Shohnazarova va boshqa olimlarning hissalarini katta.¹³

⁸ E.Д.Поливанов.Краткая грамматика узбекского языка ,глагол, Ташкент-Москва 1926 ва б.

⁹Каранг:О.Усмонов,Б. Авезов.Узбек тили грамматикаси

,Иқисм,Тошкент,1941;Боровков,Маъруфов,Гуломов,Шермухаммедов,Узбек тили дарслиги,Тошкент, 1943.

¹⁰ Проф.В.В.Решетов.Современный узбекский язык ,часть I,Ташкент 1946 и др

¹¹ А.Н.Кононов.Грамматика узбекского языка, Ташкент, 1948.

¹² Яна каранг:А.К.Боровков.Краткий очерк грамматики узбекского языка. Узбекско-русский словарь,Москва, 1959, А.Н.Кононов.Грамматика современного узбекского литературного языка,М—Л.,1960,В.В.Решетов.Основы фонетики и грамматики узбекского языка,Ташкент,1961.

¹³ А.М.Шербак.Грамматика строузбекского языка,М.,1962;С.Н.Иванов.Очерки по синтаксису узбекского языка, Л.,1959,А.А.Коклянова.Категория времени в современном узбекском языке,М.,1963

Buyuk tilshunos olim Azim Xojiyev o'zining fe'l nomli monografiyasida fe'l yasalishi, fe'lga xos grammatik kategoriyalar hozirgi o'zbek adabiy tili nuqtai nazaridan bayon etiladi. Ishda fe'l monografiyasida eng murakkab, shu vaqtga qadar munozarali bo'lib kelgan hodisalarning mohiyatini ochishga alohida e'tibor bergan.¹⁴ Ammo A. Xojiyev yuqoridagi monografiyasida fe'l so'z turkumining semantikasi haqida to'htalib o'tmagan.

Fe'llarning semantik taraqqiyoti haqida gapirar ekanmiz semantika (semasiologiya) so'zi qanday ma'noni anglatishini ham aytib o'tmog'imiz darkor. Semasiologiya .(yun. Semasia – ifodalash +logos-tushuncha ,ta'limot). Lug'aviy birliklarning semantik tuzilishi va u bilan bog'liq masalalarni o'rganuvchi soha.¹⁵

O'zbek tilshunosligida fe'l so'z turkumini o'rganish Abdurauf Fitratga borib taqaladi. U o'zining "Sarf" nomli asarining fe'lga bag'ishlangan qismida fe'llar bo'lishli-bo'lishsizlik, o'timli-o'timsizlik, shaxs –son, zamon ,daraja (nisbat), mayl kabi kategoriyalarga egaligini takidlagan. Bu kategoriyalarning barchasiga alohida-alohida to'htalib o'tgan.¹⁶ Abdurauf Fitrat ham fe'llarning ma'no tomoni haqida o'z asarida fikr bildirmagan.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Alisher Navoiy Sharq tilshunosligida mavjud bo'lgan leksika sohasidagi bilimlar bilan qurollangan. Ana shu bilimlar asosida turk tilining lug'at boyligini ko'rsatishga harakat qiladi. Buning uchun xalq tilidan forsiy ekvivalenti bo'lmagan bir qancha so'zlarni topadi. Bular shunday so'zlarki, "barchasi muhtojun ilay durki (ehtiyojli), takallum chog'ida kishi anga muhtoj bo'lur. Ko'pi andoqdurki, aslo aning mazmunini tahfim qilmoq (ifodalamoq) bo'lmas va baziniki, anglatsa bo'lg'ay, har lafz tahfimi uchun (ifodasi uchun) necha lafzni (so'zni) tarkib qilmaguncha bo'lmas.

Ana shunday so'zlarga turk tilidan yuzta fe'lni keltiradi: quvormoq, quruqshamoq, usharmoq, jiyjaymoq, o'ngdaymoq, chekrimak, dumsaymoq, umunmoq, usanmoq, igirmoq, egarm oq, uxranmak, torikmoq, aldamoq, arg'adamoq, ishanmak, iglanmak, aylanmoq, erikmak, igranmak ,ovunmoq, qistamoq, qiynamoq, qo'zg'almoq, sovrilmoq, chayqalmoq, devdashimoq, qiymanmoq, qizg'anmoq, nikamaq, saylanmoq, tanlamoq, qimirdamoq, serpmak, sirmamak, ganorgamak, sig'ri qmoq, sig'inmoq, qilimoq, yolinmoq, munglanmoq, indamak, tergamak, tevrarak, qing'aymoq, shi g'aldamoq, singramoq, yashamoq, isqarmoq, ko'ngranmoq, suxranmoq, siypamoq, qoralamoq, sur kanmoq, kuymanmoq, ingramoq, tushalmoq, mung'aymoq, tanchiqamoq, quruqsamoq, bushurg'a nmoq, buxamoq, kirkinmak, sukadamak, busmoq, burmak, turmak, tamshimoq, qahamoq, sipqor moq, chicharkamak, jurkanmak, o'rtanmak, sizgurmoq, gurpashlamak, chiprutmak, jirg'amoq, bic himoq, qikzanmoq, singurmak, kundalatmak, kumurmak, bikirmak, ko'ngo'rdamak, kinarkamak, kezarmak, do'ptulmoq, chidamoq, tuzmak, qizg'anmoq, qichig'lamoq, gangiramak, yadamak, qada moq, chiqanmoq, kundurmak, so'ndurmak, suqlatmoq.

Keltirilgan bu fe'llar Alisher Navoiy o'zbek tilining imkoniyatlarini ko'rsatmoq uchun xalq tilini qanchalar sinchkovlik bilan chuqur o'rganganligini isbotlovchi dalillardir.

¹⁴ A. Xojiyev Fe'l Toshkent 1973

¹⁵ Ne'mat Mhkamov, Ixtiyor Ermatov Tilshunoslik terminlarining izohli lug'ati Toshkent -2013

Каранг. Максуда Содикова Феъл стилистикаси .Тoшкент 1975.

¹⁶ Фитрат. Сарф. Самарканд-Тoшкент 1930 йил.

Biz ishimizni davomida asarda keltirilgan yuzta fe'llarni Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'atida qanday ma'noni anglatishi va O'zbek tilining izohli lug'atida qanday ma'noni anglatishi haqida fikr yuritimiz.

1. Quvormoq.¹⁷

Quvor_qurimoq,so'limoq:

Nevchunki,turk alfozi vozii asru ko'p vaqtda mubolag'a izhori qilib,juzviy mafhumot uchun alfoz vaz qilibdur...

Andoqki:quvormoq va quruqshamoq va usharmak...

Muhokamat ul-lug'atayn XIV-108

[Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik IV tom Toshkent-1985 72-bet]

2. Quruqshamoq.

Quruqsha_quruqshamoq,qurushmoq,qovjiramoq:

Nevchunki,turk alfozi vozii asru ko'p vaqtda mubolag'a izhori qilib,juzviy mafhumot uchun alfoz vaz qilibdur...

Andoqki:quvormoq va quruqshamoq va usharmak...

Muhokamat ul-lug'atayn XIV-108

[Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik IV tom Toshkent-1985 82-bet]

3. Usharmoq

Ushar_qisqartirmoq,parchalamoq,buzmoq;mansabini pasaytirmoq:

Nevchunki,turk alfozi vozi asru ko'p vaqtda mubolag'a izhori qilib,juzviy mafhumot uchun alfoz vaz qilibdurki,sohibvuquf kishi to zohir qilmas,inson ham bo'lmas.

Andoqki:quruqshamoq va usharmak.

Muhokamat ul-lug'atayn, XIV-108.

[Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik IV tom Toshkent-1985 303-bet]

4. Jijaymoq.¹⁸

Jijay-/Jijay_qovjiramoq,qurushmoq:

Andoqki:quvormoq va quruqshamoq va usharmak va jijaymoq...

Muhokamat ul-lug'atayn,7-8

[Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik I tom Toshkent-1985 575-bet]

5. O'ngdaymoq.¹⁹

O'ngday_yo'nalmoq:

Andoqki: quruqshamoq va usharmak va jijaymoq va o'ngdaymoq

Muhokamat ul-lug'atayn XIV-108

[Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik III tom Toshkent-1985 611-bet]

6. Chekrimak.

Chekri_oldinga surmoq:

Andoqki:quvormoq va quriqshamoq va usharmak va chekrimak...

Muhokamat ul-lug'atayn XIV-108

[Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik III tom Toshkent-1985 463-bet]

6. Usanmoq

¹⁷ Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik IV tom Toshkent-1985 72-bet

¹⁸ Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik I tom Toshkent-1985 575-bet

¹⁹ Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik III tom Toshkent-1985 611-bet

Usan-//Uson_bezmoq,zerikmoq:

Er kishikim,ko'p yasang'ay,xirad ahli aning aqlidin usang'ay.

Mahbub ul-qulub,139-140;

Yor yuz pora qilib bordi hazing ko'nglumni,

Hech usanmay yana har lahza borur pora ko'ngul.

Xazoyin ul-maoniy,I b 397;

Bu fayz sog'arlaridin ichib qonmag'ay va bu zavq qadahlaridin lojur'a usanmag'ay.

Mahbub ul-qulub,69.

[Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik III tom Toshkent-1985 613-bet]

7. Igirmoq.

Igir_o'ramoq, aylantirmoq;yigirmoq,pishitmoq (ipni):²⁰

Igirdi rishtai nating Navoiy ko'z uchi birla,Agar boqsang,muti o'lg'ay anga nassoj ila sarroj.

Xazoyin ul-maoniy,IV b 97;

O'z iliki bila charx igirib ipin sotib...

Nasoyim ul muhabbat XV -116.

[Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik II tom Toshkent-1985 14-bet]

7. Uxranmak

Uxran_seskaanmoq:

Nevchunki turk alfozi vozi'iasru ko'p vaqtda mubolag'a izhori qilib,juzviy mavxumot uchun alfoz vaz qilibdur...

Andoqki: uxranmak va toriqmoq va aldamoq...

Muhokamat ul-lug'atayn XIV-108

[Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik III tom Toshkent-1985 618-bet]

8.Toriqmoq.

Toriq_zerikmoq,siqilmoq:

Men qushedurmen chamandin chiqmag'an,

Dashtu vodiy sayriddin toriqmag'an.

Lison ut-tayr,44-1;

Navoiy etsa fig'on ,xo'blar toriqmangkim,

Ne qolg'usidir o'zi,ne fig'on zori aning.

Xazoyin ul- maoniy,III b-345. [Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik III tom Toshkent-1985 246-bet]

9. Aldamoq.

Alda I_hiyla makr:

Sen chu bulbul sarxush xilvatgaroy,

Alda qilib har ne tilab nafsu roy.

Hayrat ul-abror,75-7

Alda II_1.yolg'on so'zlamoq; laqillatmoq,aldamoq:

Topakur oni, chu topsang,har qayon ozim esa,

Boshig'a evrul quyundek,dag'I aldab qaytaru.

²⁰ Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik II tom Toshkent-1985 14-bet

Xazoyin ul-maoniy, IV b-513

2. Yapatmoq, tasalli bermoq:

Mahzun ko'ngluni aldab, dilrabosining kelur xabarini debtor.

Majolis un-nafois, 247;

Qo'yingiz bir nafase, jonima bedod aylay,

Tifl yo telba kibi man etibon aldamingiz.

Xazoyin ul-maoniy, IV a-117;

[Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati

to'rt tomlik I tom Toshkent-1985 78-bet]

10. Arg'adamoq.

Arg'ada_aldamoq, hiyla makr bialn yengmoq, firib bermoq:

Man bedil sanga jon o'ynamoq birla yaraydurmen,

Bale sen tiflni bu tuhfa birla arg'adaydurmen.

Xazoyin ul-maoniy Ib-470.

Nevchunki, turk alfozi vozei asru ko'p vaqtda mubolag'a izhori qilib, juzviy mavhumot uchun alfoz vaz qilibdurki, sohib vuquf kishi to zohir qilmasa, inonsa ham bo'lmas. Andoqki... arg'adamoq va ishanmak va iglanmak...

Muhokamat ul-lug'atayn, 7.

[Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug'ati to'rt tomlik I tom Toshkent-1985 120-bet]

Yuqorida keltirib o'tilgan misollardan ayonki turk tili o'sha davrda yuqori cho'qillarda turgan sort(fors) tilidan fonetik, leksik va semantic jihatdan aslo qolishmasligini ayrib o'rinlarda ulardan ustun ham turishini ko'rishimiz mumkin.

Alisher Navoiy o'zi keltirgan yuzta so'zni har biri o'zbek tilida o'z sinonimlariga ega ekanligini ta'kidlaydi.

Masalan, biror bir suyuqlikni ichish harakatini ko'rsatuvchi ichmoq fe'li bor. Navoiy bu fe'lni sipqormoq, tomshimoq kabi sinonimlaridan ham foydalangan:

Soqiyo tut bodakim, bir lahza o'zimdin boray,

Shart bulkim, har necha tutsang labo-lab sipqoray.

Soqiy, chu ichib, menga tutar qush,

Tomshiy-tomshiy uni qilay no'sh.

Navoiy asarlarida yig'lamoq so'zini yig'lamsinmoq, bo'xsamoq, ingramoq, singramoq, siqtqmoq, o'kirmak, inichkirmak, hoy-hoy yig'lamoq kabi sinonimlarini samarali qo'llagan.

Istasam dabir gulidin ishqingni pinhon aylamak,

Kechalar goh ingramakdur odatim, goh sigramak.

Ul oyki, kula-kula hirog'latti meni,

Yig'latti meni demang siqtatti meni

Navoiy yuqoridagi misollarni keltirar ekan, ulardagi sinonimlarning poetic ustunligini, stilistik bo'yoqdorliginiva poeziyada ro'lini ko'rsatdi. Bu bilan tildagi sinonimlarning o'rnini yaxshi tushunib yetganligini isbotlab berdi.

XULOSA

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlab o'tish joizki Alisher Navoiy o'z ona tilining tom ma'nodagi himoyachisi deb atashimiz joiz bo'ladi. A, Navoiyning turk vas art tillarining leksik-morfologik, fonetik imkoniyatlari xususidagi fikrlarni muqoyasa qilib shuni aytish zarurki, shoir shu o'rinda ham o'z ona tilining fidoiysi va jonkuyar tilshunosi sifatida ona tilimizning

imkoniyatlari :so'z boyligi,morfologik vositalarning ko'pligi ,fonetik uslubiy bo'yoqdorligini namoyish etdi.

Alisher Navoiy o'zining “Muhokamat ul-lug'atayn “asarini ona tilisiga bo'lgan yuksak muhabbati va hurmati yuzasidan juda mukammal qilib yaratdi.Bu mukammal asar yosh avlodni tilga xurmat ,muhabbat ruhida tarbiyalay olishi bilan barcha asarlardan ustun turadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Е.Д.Поливанов.Краткая грамматика узбекского языка ,глагол, Ташкент-Москва 1926 ва б.
2. Каранг:О.Усмон,Б. Авезов.Узбек тили грамматикаси ,Икисм,Тошкент,1941;Боровков,Маъруфов,Гуломов,Шермухаммедов,Узбек тили дарслиги,Тошкент, 1943.
3. Проф.В.В.Решетов.Современный узбекский язык ,част I ,Ташкент 1946 и др
4. А.Н.Кононов.Грамматика узбекского языка, Ташкент, 1948.
Яна каранг:А.К.Боровков.Краткий очерк грамматики узбекского языка. Узбекско-русский словарь,Москва, 1959, А.Н.Кононов.Грамматика современного узбекского литературного языка,М—Л.,1960,В.В.Решетов.Основы фонетики и грамматики узбекского языка,Ташкент,1961.
5. А.М.Шербак.Грамматика строузбекского языка,М.,1962;С.Н.Иванов.Очерки по синтаксису узбекского языка, Л.,1959,А.А.Коклянова.Категория времени в современном узбекском языке,М .,1963
6. А.Хоҗийев Fe'l Toshkent 1973
7. Ne‘mat Mhkamov,Ixtiyor Ermatov Tilshunoslik terminlarining izohli lug‘ati Toshkent -2013
Каранг.Максуда Содикова Феъл стилистикаси .Тошкент 1975.
8. Фитрат.Сарф.Самарканд-Тошкент 1930 йил.
9. Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug‘ati to‘rt tomlik IV tom Toshkent-1985 72-bet
10. Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug‘ati to‘rt tomlik I tom Toshkent-1985 575-bet
11. Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug‘ati to‘rt tomlik III tom Toshkent-1985 611-bet
12. Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug‘ati to‘rt tomlik II tom Toshkent-1985 14-bet